

Jaarverslag 2018

Inhoud

1.	Voorwoord	4
2.	Landelijke en provinciale ontwikkelingen	5
3.	Innovatie	8
3.1	Jeugd en onderwijs	8
	BoekStartbijeenkomsten	8
	VoorleesExpress – in Doetinchem en Doesburg	9
	De Bibliotheek op School (dBoS)	9
	Samenwerking voortgezet onderwijs: Zonecollege en Metzo College	10
	Nieuwe ontwikkelingen in de samenwerking met Pabo Iselinge	11
	Festivals	12
	Activiteiten tijdens de schoolvakanties	12
3.2	Participatie en zelfredzaamheid	13
	Taalhuis Achterhoek in Doetinchem en Bronckhorst	13
	Taalvaardigheid	13
	Digitale basisvaardigheden	15
	Hulp voor werkzoekenden	17
3.3	Persoonlijke ontwikkeling	18
	Nieuwe concepten	18
	Kennismakers	19
	Zelfstudiegroepen zoals leeskringen, studiekringen, schrijfgroepen	19
3.4	Verandering en verbreding van het klassieke bibliotheekwerk	20
	Publieksonderzoek	21
	Sociale media	22
4.	Algemeen overzicht	23
4.1	Personeel en vrijwilligers	23
4.2	Externe vertrouwenspersoon	23
4.3	Tot slot: Trots en vol lof / Raad van Toezicht	24

“Vrijheid, welvaart en de ontplooiing van samenleving en individu zijn fundamentele menselijke waarden. Deze kunnen alleen worden gerealiseerd door goed geïnformeerde burgers, die in staat zijn hun democratische rechten uit te oefenen en een actieve rol te spelen in de samenleving. Constructief deelnemen aan het maatschappelijk leven en meewerken aan het vormgeven van de democratie zijn afhankelijk van voldoende opleiding en van vrije en onbeperkte toegang tot kennis, wetenschap, cultuur en informatie. De openbare bibliotheek, de plaatselijke toegangspoort tot kennis, schept een essentiële voorwaarde voor levenslang leren, onafhankelijke besluitvorming en de culturele ontwikkeling van individuen en maatschappelijke groeperingen.”

IFLA/UNESCO MANIFEST OVER DE OPENBARE BIBLIOTHEEK

1. Voorwoord

“Kill your darlings!” dat was het motto tijdens het schrijven van dit jaarverslag. Want wat zijn in 2018 de hoogtepunten die model staan voor wat deze bibliotheek beoogt? Het blijft moeilijk kiezen. Bibliotheek West-Achterhoek heeft in een paar jaar tijd een metamorfose ondergaan van boekenbieb naar maatschappelijke bieb. Onze mensen zijn opgeleid, omgeschoold, anders gaan werken en andere dingen gaan doen. Er zijn honderden verhalen te vertellen over wat er allemaal is gebeurd. Verhalen over het team van West-Achterhoek dat alle veranderingen vormgeeft en over alle mensen die zijn bereikt.

In dit jaarverslag gaat het dus om de momenten dat medewerkers en vrijwilligers van de bieb blij en trots zijn. Vanwege die vader die op de Zwarte Cross bij de voorleestent bekend dat hij zijn dochter niet voor kan lezen. En die we helpen om tóch een verhaal te vertellen met een boek in de hand. Het Syrische jongetje, dat eerst niet stil kon zitten als hij voorgelezen werd – en die het na twintig weken prachtig vindt, net zoals zijn ouders. Dat opgeschoten joch, ouders gescheiden, die naar de bieb komt om weer lid te worden omdat hij onze lessen op het Zonecollege zo leuk vindt.

Tante Rikie is een gedroomde ambassadeur voor onze Digitale RoadShow in Bronckhorst. De respons op ons onderzoek blijkt overweldigend: 630 ingevulde enquêteformulieren van de 2000 aangeschreven adressen! Ik herinner me het telefoontje bij de Klantenservice: “Kön i’j ook plat proaten?” – Ja! – *dan kom ik naar de cursus*. Of 5 december: De drie bestuurders van onze gemeenten zijn nog maar net bijgepraat over het Taalhuis en daar komen de vrijwilligers met pakjes en liedjes om samen met hun taalgroep Sinterklaas te vieren. Supertrots zijn de jonge ouders die hun jongste telg op schoot mogen fotograferen met internationale bestsellerauteur en *Queen of crime* Karin Slaught. Moeders wisselen informatie uit en ontmoeten elkaar bij de BoekStart-bijeenkomsten voor de allerjongste kinderen. En in de klas zingen alle kinderen de liedjes van het project *Wiesneus* uit volle borst mee. En zo is er nog veel meer: De geanimeerde gesprekken tijdens de vrijwilligersborrel, blij gezichten waren er tijdens de vakantieactiviteiten in Doesburg en de Kindervakantiedagen in Doetinchem, de spontane invallen van auteurs tijdens Boek the Party.

De bibliotheek is de deur uit gegaan. We gaan op bezoek bij consultatiebureaus, kinderopvang, basisscholen, scholen voor speciaal- en praktijkonderwijs, het vmbo, wijkcentra en verzorgingshuizen. Met een bus staan we in dorpen en kleine kernen en u kunt ons ontmoeten tijdens festivals met onze voorleestent. Bibliotheekmedewerkers voeren gesprekken met mensen, diepte-interviews met inwoners van de gemeente Bronckhorst en er is marktonderzoek op basis van big data. Zo bouwen we aan de nieuwe functie van de bibliotheek.

Ik wil de medewerkers van de bibliotheek, alle vrijwilligers en betrokkenen, maar zeker ook de bestuurders en ambtenaren van onze gemeenten bedanken voor de steun en het geloof in de kracht van de bibliotheek. Let ook het komend jaar op onze nieuwsbrieven voor onze klanten, voor raadsleden en voor de basisscholen. Kijk op de website, de Facebookpagina, het YouTube kanaal, Instagram en Twitter.

Zo blijft u betrokken bij een bibliotheek die haar maatschappelijke taak op een vrolijke, veelzijdige en bijzondere manier maakt.

Wieb Broekhuijsen
Directeur-bestuurder

2. Landelijke en provinciale ontwikkelingen

De technologische en maatschappelijke ontwikkelingen vragen van het bibliotheeknetwerk om te blijven innoveren, met een centrale plaats voor de vijf kernfuncties van de bibliotheek als vaste waarden: (1) ter beschikking stellen van kennis en informatie (informer); (2) bieden van mogelijkheden tot voor ontwikkeling en educatie (leren); (3) bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur (lezen); (4) organiseren van ontmoeting en debat en (5) laten kennismaken met kunst en cultuur.

De Gezamenlijke innovatieagenda is opgesteld door de Koninklijke Bibliotheek in opdracht van het bestuurlijk overleg OCW, IPO, VNG op basis van input vanuit het bibliotheeknetwerk, lokale en provinciale overheden, IPO, VNG, POI's, SPN en VOB en netwerkpartners van de openbare bibliotheken. De innovatieagenda is gericht op het versterken van de innovatiekracht door het aanbrengen van focus op een overzichtelijk aantal prioriteiten die breed worden gedeeld in het bibliotheeknetwerk en waarop de deelnemers aan het netwerk gezamenlijk hun innovatiekracht willen stroomlijnen en bundelen. Die prioriteiten zijn:

1. Jeugd & onderwijs;
2. Participatie & zelfredzaamheid;
3. Persoonlijke ontwikkeling;
4. Verandering & verbreding van de klassieke bibliotheek.

Ondanks alle innovatie blijft de kern van het bibliotheekwerk hetzelfde. Deze tekst van de vorige pagina staat in het Unesco Manifest uit 1994. In dit Manifest wordt met geen woord gesproken over het uitlenen van boeken, maar wel over het feit dat de bibliotheek de toegangspoort tot kennis is, dat de bibliotheek verankerd moet zijn in de lokale gemeenschap en dat de bibliotheek met zijn tijd moet meegaan. Als de samenleving verandert, moet de bibliotheek mee veranderen.

Ook op landelijk en provinciaal niveau is er vorig jaar volop geïnnoveerd. Een deel van die innovaties is door West-Achterhoek ondersteund door het detacheren van medewerkers of het leveren van inhoudelijke projecten of programma's. De 'winst' zit hem in het feit dat we met onze neus vooraan staan bij alle vernieuwingen – en daar hebben onze klanten, van jong tot oud, profijt van.

In de lijn *jeugd & onderwijs* is West-Achterhoek één van de bibliotheken die samen met het Rijksmuseum lesmateriaal ontwikkelt over informatievaardigheden.

In februari is www.jeugdbibliotheek.nl geïntroduceerd met de campagne 'sterke verhalen'. Alle bibliotheken hebben de campagne ondersteund. De focus ligt op het stimuleren van lekker lezen en veel weten voor jongeren van 9-12 jaar. Op de site worden leuke boeken uitgelicht, actualiteiten rondom lezen en weten gedeeld en er kan worden gezocht op thema. Ook is er inspiratie voor werkstukken en spreekbeurten. Jeugdbibliotheek.nl wordt continu uitgebreid met informatie die jongeren aanspreekt in de vorm van tekst, beeld en video.

Het programma *participatie en zelfredzaamheid* is in 2018 landelijk ingevuld door de vraag hoe NT1'ers die laaggeletterd of minder digitaal vaardig zijn beter bereikt kunnen worden.

West-Achterhoek is één van de tien bibliotheken die een pilot hebben uitgevoerd rondom dit thema. Alle pilots zijn gepresenteerd tijdens de landelijke dag Bibliotheek en Basisvaardigheden.¹

Ook tijdens de provinciale conferentie *Gelderland Geletterd!* heeft West-Achterhoek een workshop verzorgd over het project.

¹ https://www.bibliotheekenbasisvaardigheden.nl/dam/bestanden/algemeen/18_bijblijven-in-bronckhorst---de-ik-wil-ook---roadshow-en-het-.pdf

Persoonlijke ontwikkeling: Kennis zit niet alleen in boeken en andere digitale bronnen, maar vooral in mensen. Daarom wil de Bibliotheek een schakel zijn tussen kennisdelers en kenniszoekers zodat zij zich (verder) kunnen ontwikkelen en leren van elkaar. De studieringen die in Zelhem, Doesburg en Doetinchem zijn opgericht vormen hiervan een praktische invulling. In 2019 zal West-Achterhoek deze programmalijs verder ontwikkelen.

De *verandering en verbreding* van de klassieke bibliotheekfunctie vormt ten slotte één van de pijlers van het nieuwe certificeringskader dat op 5 februari 2018 is vastgesteld. Het certificeringskader is opgesteld door de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de Vereniging van Openbare Bibliotheken, de Samenwerkende Provinciale Ondersteuningsinstellingen, de Stichting Certificering Openbare Bibliotheken (SCOB), de Cultuurconnectie en de Stichting Lezen en Schrijven. In 2018 zal een pilot starten voor certificering van Taalhuizen.

3. Innovatie

3.1 Jeugd en onderwijs

Door permanent te innoveren wil Bibliotheek West-Achterhoek een aantoonbare bijdrage leveren aan:

1. Het stimuleren van lezen, bevorderen van leesplezier en het versterken van 21st century skills
2. De taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen en jongeren
3. Het voorkomen van taalachterstanden en laaggeletterdheid op latere leeftijd
4. Het creëren van de bibliotheek als plek waar kinderen en jeugd graag verblijven om kennis op te doen en vaardigheden te ontwikkelen.

West-Achterhoek heeft jarenlang gebouwd aan een stevig en uitgewerkt programma waarin kinderen en hun ouders vanaf het consultatiebureau tot en met de middelbare schoolleeftijd bereikt worden. In praktijk bereiken we vrijwel alle kinderen tussen de 0 en de 12 jaar.²

In 2018 was onze hoofddoelstelling om meer kinderen uit laag taalvaardige milieus te bereiken. We vinden het handhaven en uitbouwen van de kwaliteit van ons werk daarbij essentieel.

BoekStartbijeenkomsten

Voor het eerst werden in De Zonneboom in Doetinchem bijeenkomsten voor ouders en kinderen georganiseerd in het kader van de preventie van laaggeletterdheid. Vanwege het succes gaat het Bredeschoolnetwerk deze bijeenkomst in 2019 financieren.

In 2019 gaat bibliotheek West-Achterhoek, samen met diverse partners, nog meer inzetten op preventie van laaggeletterdheid. We willen in overleg met het Bredeschoolnetwerk ook in de wijk Noord/Overstegen (Het Noorderlicht) Boekstart op locatie organiseren. In deze wijk speelt dezelfde problematiek als in Oosseld (De Zonneboom). Vanuit innovatiegelden van de provincie Gelderland kunnen we in 2019 en 2020 een BoekStartcoach naar de consultatiebureaus afvaardigen om direct met ouders in gesprek te gaan over het belang van voorlezen op jonge leeftijd. Met een extra subsidie van Kunst van Lezen kunnen we in 2019 een voorleesconsulent op locatie laten werken in drie kinderopvanglocaties. Onze voorleesconsulent ondersteunt pedagogisch medewerkers en indirect de ouders binnen de kinderopvanginstelling door leesbevorderings- en taalvaardigheidsactiviteiten te organiseren.

² Een niet-uitputtend overzicht met meer activiteiten dan hier vermeld kon worden, vindt u in bijlage 1.

VoorleesExpress – in Doetinchem en Doesburg

Vanaf januari 2018 heeft Bibliotheek West-Achterhoek het project Voorlezen Thuis van de Buurtacademie in Doesburg voortgezet als De VoorleesExpress. Getrainde vrijwilligers lezen 20 weken achter elkaar voor aan kinderen in de leeftijd van 3 t/m 10 jaar in taalarme gezinnen. De bibliotheek zorgt voor training, begeleiding en coördinatie van de vrijwilligers.

De Bibliotheek op school (dBos)

In 2018 zijn vier nieuwe Bibliotheken op School geopend: Kentalis, de Haven, Het Noorderlicht en de Plattenburg. Van alle scholen in Bronckhorst heeft er één geen samenwerking met de bibliotheek.

*Wethouder
Sluiter opent op
9 oktober 2018
de Bibliotheek op
School op
basisschool Het
Noorderlicht.*

Samenwerking voortgezet onderwijs: Zonecollege en Metzo College

Vorig jaar is de goede samenwerking met het Zonecollege (voormalig AOC) uitgebreid naar het Metzo College. De bibliotheek stimuleert vrij lezen als vast onderdeel van het taalbeleid van de school en werkt aan deskundigheidsbevordering voor de docenten van de sectie Nederlands op het gebied van leesbevordering, lessen “kiezen van boeken” op school door de leesconsulent van de bibliotheek in alle brugklassen en in alle klassen 3, een bezoek aan de bibliotheek van alle brugklassen in de vorm van een spel “Brewinc Scene Investigation” en lidmaatschap van de bibliotheek voor alle brugklasleerlingen.

In 2020 gaat het Zonecollege naar een nieuw onderkomen. Hieraan vooraf gaat het ontwikkelen van een nieuw onderwijsconcept. De kern zal gericht zijn op 3 Homes, waarbij elke home een “thuis” is voor 1 leerweg, met ruimtes voor eigen werk, samenwerken en instructie. De bibliotheek heeft op verzoek van de directie van het Zonecollege een voorstel uitgewerkt voor de inrichting van een uitnodigende collectie in elke home.

Nieuwe ontwikkelingen in de samenwerking met Pabo Iselinge

Pilot PABO Hogeschool Iselinge & de Bibliotheek op School

Vorig jaar nam Bibliotheek West-Achterhoek als één van de vier bibliotheken uit het land deel aan de pilot Pabo & de Bibliotheek op School vanuit Kunst van Lezen. Het doel is om docenten en studenten van de Pabo intensiever te betrekken bij het concept van de Bibliotheek op School (dBoS) en de visie en aanpak van dBoS in het curriculum van de Pabo een plek te geven. Aangezien er al op meerdere terreinen samenwerking tussen de twee organisaties bestaat, is deze pilot een goede aanleiding om de samenwerking te verankeren in het beleid van beide organisaties.

Thuis taal

Bibliotheek West-Achterhoek en de Pabo Hogeschool Iselinge hebben de handen ineen geslagen om taalachterstanden en laaggeletterdheid onder vluchtelingengezinnen te bestrijden. Het doel van het project Thuis taal is om vluchtelingengezinnen volwaardig en zelfstandig te laten meedoen in de samenleving. Taalschool Hagen/Het Noorderlicht kent de gezinnen en verzorgt de aanmeldingen.

Vierdejaars pabo-studenten van het Iselinge worden vanuit het vak Nederlands gekoppeld aan een gezin.

Zij bezoeken in duo's het gezin thuis gedurende zeven weken. Ze lezen de kinderen voor, praten over boeken, doen talige spelletjes en oefeningen en bezoeken samen met het gezin de Bibliotheek.

Hierdoor verbetert de Nederlandse woordenschat van de vluchtelingenkinderen en neemt het leesplezier toe. Ook geven de studenten ouders handvatten om het voorlezen over te nemen en het taalgebruik te stimuleren. We verbinden op deze wijze thuis, school en bibliotheek.

Het project is een succes voor alle partijen. In 2019 gaan we het uitbreiden tot 8 gezinnen en 16 studenten. Om dit aantal te kunnen realiseren past Hogeschool Iselinge haar curriculum aan.

Festivals

De aanwezigheid op festivals is een goede manier om jeugd en jongeren en vooral hun ouders te bereiken, we komen in gesprek met mensen die niet zo vaak in de bibliotheek komen. In 2018 is West-Achterhoek aanwezig op een groot aantal festivals, zoals de Parkparade, Mañana Mañana, de Kidsgames, de Zwarte Cross, het Kinderspektakel van Museum Smedekinck, het Springkussenfestival in Zelhem en het Stadsfeest in Doetinchem.

Activiteiten tijdens de schoolvakanties

Juist voor leerlingen die een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken is de zomervakantie vaak een te lange tijd om niet actief te zijn – aan het begin van het nieuwe schooljaar ben je anders zoveel weer vergeten....

In 2018 is de bibliotheek betrokken bij twee KiVaDa's (KinderVakantieDagen) in Doetinchem. In Doesburg hebben kinderen in de bibliotheek vijf weken lang gewerkt aan het maken van een escaperoom. In Zelhem was de bibliotheek aanwezig tijdens de Kinder speel- en doedag, die jaarlijks wordt georganiseerd door museum 't Smedekinck.

3.2 Participatie en zelfredzaamheid

Door permanent te innoveren wil het bibliotheeknetwerk een aantoonbare bijdrage leveren aan het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van burgers die niet over voldoende vaardigheden beschikken om goed te kunnen meekomen in de maatschappij of die een leesbeperking hebben.

Onze activiteiten willen we versterken door:

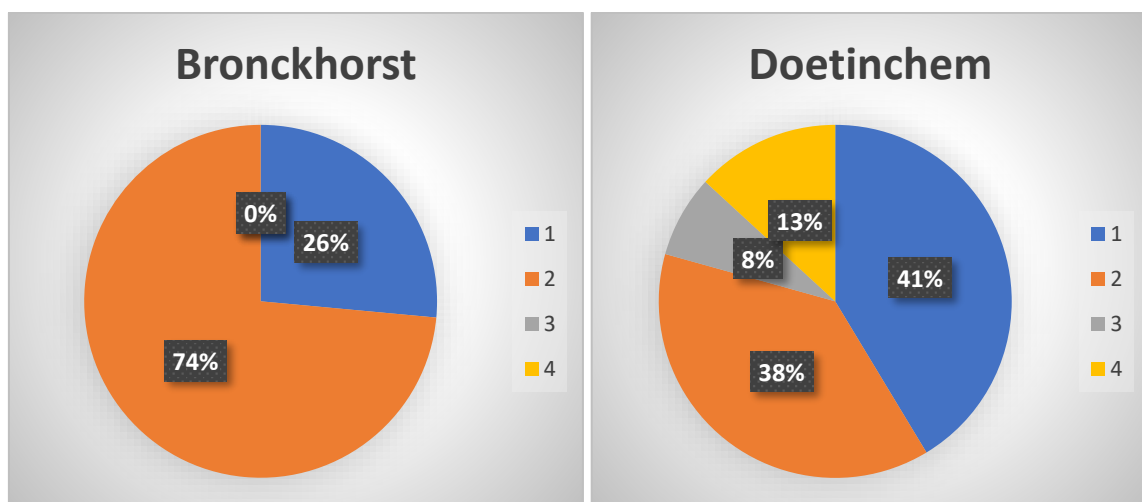
1. Burgers die tot de doelgroep behoren in toenemende mate te bereiken (outreach).
2. Het aanbod (trainingen en cursussen) in samenwerking met anderen te blijven vernieuwen zodat goed wordt ingespeeld op de (veranderende) vraag van de burgers.
3. Allianties en samenwerkingen aan te gaan met de belangrijkste spelers in het sociale domein, op alle niveaus in het bibliotheeknetwerk. Een voorbeeld hiervan is de landelijke afspraak met de Belastingdienst over hulp bij aangifte.

Taalhuis Achterhoek in Doetinchem en Bronckhorst

Taalvaardigheid

In totaal hebben 300 mensen een traject gevolgd om beter Nederlands te leren lezen en schrijven of om te werken aan hun digitale vaardigheden.

In Doetinchem gaat het om 266 mensen en in Bronckhorst waren het er 34:

- 1 Taaltrajecten in de bibliotheek (Bronckhorst(B)-7, Doetinchem(D)-110)
- 2 Beginners digitale vaardigheden (B-25, D-101)
- 3 Deelnemers aan een cursus e-overheid (D-20)
- 4 Informele activiteiten op andere locaties (Stadskamer, Gruitpoort, Moskee) (D-35)

Wekelijks bezoeken zes aspirant deelnemers het inloopspreekuur. Zij krijgen een intake door een docent van het Graafschap College die met hen het meest geschikte taaltraject uitstippelt. Zij worden vervolgens begeleid door één van de 70 vrijwillige Taalmaatjes. Alle vrijwilligers zijn getraind en gecertificeerd en mogen daardoor gebruik maken van de materialen van de Stichting Lezen en Schrijven.

In 2019 zal in de gemeente Bronckhorst een inloopspreekuur worden gerealiseerd om de geografische afstand geen belemmering meer te laten zijn voor het zoeken naar hulp. Ook worden nieuwe Taalmaatjes geworven om aan de vraag in Bronckhorst te kunnen voldoen.

In Doesburg werken we samen met de Buurtacademie in het wekelijkse Taalcafé, een laagdrempelige voorziening voor mensen die willen oefenen met Nederlands spreken.

Lokale Taaltafel

In september 2018 heeft de eerste Lokale Taaltafel in het Taalhuis in de Bibliotheek Doetinchem plaatsgevonden. Iedereen en elke organisatie die iets doet op het gebied van taal met cursisten of deelnemers in Doetinchem en Doesburg was uitgenodigd voor een Taallunch. Aanwezig waren bijvoorbeeld: ROC/Graafschap College, Taalschool Entetwee, De Stadskamer, Buurtplein, de Buurtacademie, Taalmaatjes Doesburg, Taalgroep Zandewierde en zelfstandige Taalvrijwilligers. In september 2019 wordt er weer een Lokale Taaltafel georganiseerd in alle gemeenten.

Digitale basisvaardigheden

“We communiceren in Nederland steeds meer digitaal. Dat heeft een grote invloed op het leven van iedereen. Technologie kan ons land klaarmaken voor de toekomst. Het biedt kansen. Maar voor veel mensen gaan de ontwikkelingen erg snel. Daar moeten we rekening mee houden. De overheid gaat ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen in de digitale samenleving. Ook de mensen die extra hulp nodig hebben.” Dit is de introductiezin van de kamerbrief van staatssecretaris Knops over ‘digitale inclusie’ van 12 december 2018.

Onderzoek

Vanuit de innovatiegelden van de provincie Gelderland kon Bibliotheek West-Achterhoek een grootschalig onderzoek laten uitvoeren onder 2000 55+-ers van de gemeente Bronckhorst. De resultaten waren ernstig: 34% geeft zichzelf een onvoldoende en één op de vijf huishoudens heeft geen apparatuur in huis om online te kunnen.³ Een infografic treft u aan in bijlage 2.

Outreach

Op basis van de aanbevelingen uit het onderzoek ondernam de bibliotheek actie. “De bus van Tante Rikie” werd hij gekserend genoemd. Dankzij subsidie van de Koninklijke Bibliotheek en het ministerie van Binnenlandse Zaken kon een maand lang een bus worden ingezet om laag digivaardige inwoners in 11 van de 44 kernen van de gemeente dichtbij huis op te zoeken. Het resultaat waren vier volle cursussen voor mensen zonder enige ervaring met digitalisering.

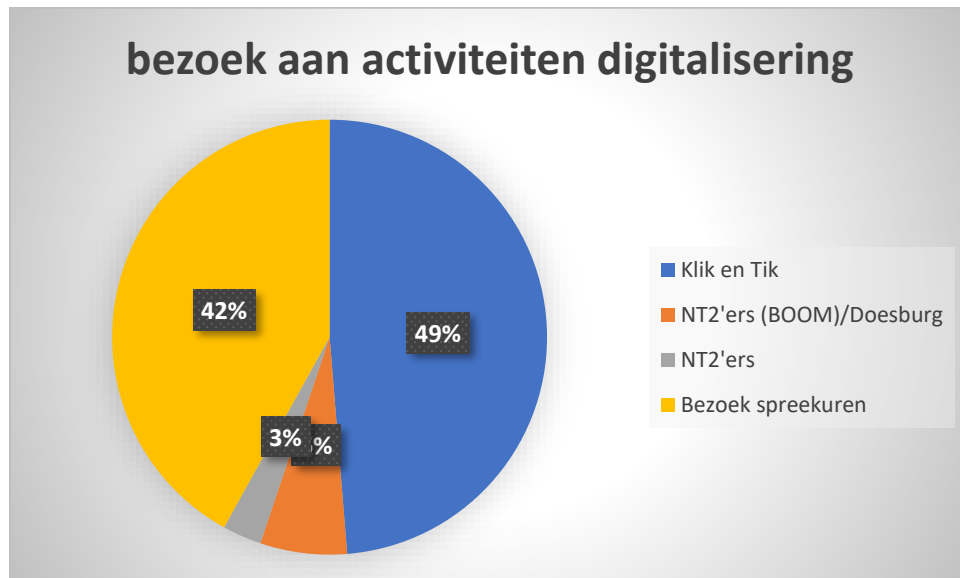
³ https://vng.nl/files/vng/20181003-bijblijven-in-bronckhorst_0.pdf

Vernieuwing productaanbod

Pilot BOOM

Als één van de vijf Bibliotheken kon West-Achterhoek vorig jaar deelnemen aan de pilot BOOM. Dit digitale programma helpt inburgeraars bij het verwerven van kennis die van belang is bij het onderdeel KNM (Kennis van de Nederlandse Maatschappij) van het inburgeringsexamen.

In totaal volgden 180 mensen de cursussen Klik & Tik (waarvan 9 NT2'ers) en BOOM.

Digisterker

In 2018 is volgden 20 mensen de cursus Digisterker (werken met de E-overheid). Vanaf 2019 wordt deze cursus ook aangeboden in Doesburg, Hengelo, Vorden en Zelhem.

Digihulp

Tot juni werd de digitale hulp aangeboden middels een Inloopspreekuur in Doetinchem en Doesburg. Vanaf juli was het ook mogelijk om voor digitale hulp een afspraak te plannen met een bibliotheekmedewerker.

Vanaf november worden er wekelijks als pilot digitale themabijeenkomsten in alle vestigingen, behalve Wehl en Steenderen, gehouden. In totaal kwamen 130 mensen op de spreekuren af.

Hulp voor werkzoekenden

De bibliotheek biedt werkzoekenden een laagdrempelige toegang tot kennis en informatie en stimuleert actieve participatie in de maatschappij en op de arbeidsmarkt.

In 2018 is Taalhuis West-Achterhoek gestart met de pilot Taal & Werk. Tijdens deze training van tien bijeenkomsten van twee uur leren deelnemers alles wat te maken heeft met solliciteren en taal op de werkvloer. In Doesburg zijn in 2018 de eerste Walk & Talk voor werkzoekenden van start gegaan. Ten slotte voorzien de meet-ups van De Broekriem in een behoefte van wat hoger opgeleide werkzoekenden.

3.3 Persoonlijke ontwikkeling

De basis van de openbare bibliotheek is dat ze bijdraagt aan de ontplooiing van het individu, voor jong en oud ongeacht het opleidingsniveau. De bibliotheek staat voor een leven lang leren, biedt een stimulerende leeromgeving voor iedereen en vormt een platform waar mensen kunnen samenkomen, kennis kunnen delen, specifieke vaardigheden kunnen verwerven en hun talent kunnen ontwikkelen.

In 2018 hebben we de bibliotheek verder ontwikkeld als aantrekkelijke verblijfplaats en ontmoetingsplek voor leesplezier, co-creatie en waarin communities rondom lezen, leren en informeren centraal staan, fysiek en digitaal.

Publiek bij Boek the Party

Foto: Edwin van der Graaf

Nieuwe concepten

In 2018 in eigen huis ontwikkelde concepten zijn Boek the Party: drie auteurs per avond worden geïnterviewd door Wouke van Scherrenburg met een muzikale omlijsting door jong talent en de Cursus Wordpress voor beginners, gericht op verenigingen die een eigen website willen bouwen. Deze cursus is op locatie in Steenderen gegeven.

Daarnaast ontwikkelen we nieuw aanbod in samenwerking met andere organisaties. Zo is in 2018 samen met het Museum Achterhoekse Schilderkunst in Vorden de cursus kunstbeschouwing gestart.

Kennismakers

KennisMakers is een oproep aan mensen om hun passie of kennis te delen, zonder commerciële achtergrond. Achterliggende gedachte: de bibliotheek biedt toegang tot een grote collectie en heeft dus veel kennis in huis...

maar niet álle kennis. De lezing of presentatie van de KennisMaker wordt opgenomen in de digitale collectie van de bibliotheek en geeft de collectie van de bibliotheek een extra dimensie. In alle drie de gemeenten werden avonden georganiseerd waar in totaal 100 mensen op af kwamen. De presentaties zijn opgenomen in de collectie.

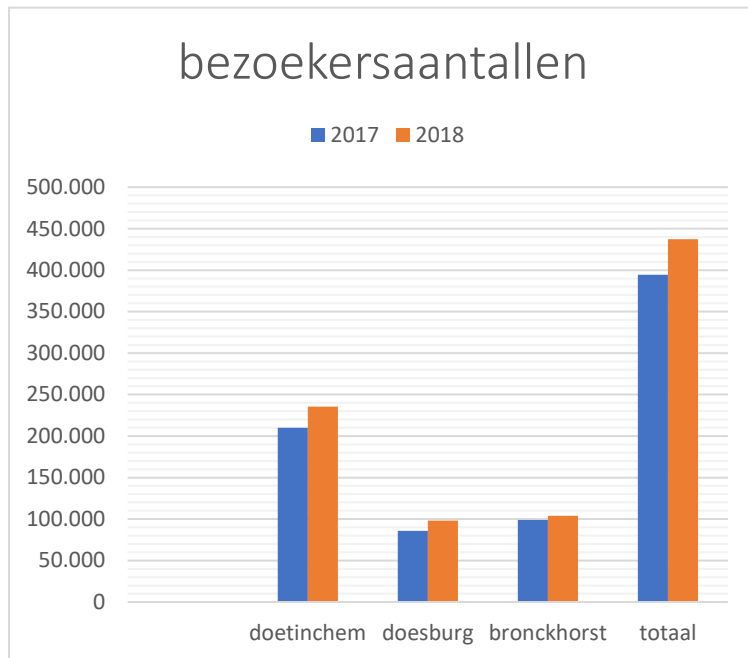

Zelfstudiegroepen zoals leeskringen, studiekringen, schrijfgroepen

Inmiddels zijn de leeskringen, leesclubs en studiekringen vast onderdeel van de bibliotheek. In alle gemeenten zijn deze groepen gestart. In Doetinchem is het afgelopen jaar een nieuwe studiekring gevormd. 180 mensen namen deel aan één of meerdere bijeenkomsten.

3.4 Verandering en verbreding van het klassieke bibliotheekwerk

Nóg meer mensen weten de bibliotheek te vinden. Het bezoekersaantal steeg van 394.602 naar 437.154. Deze voortdurende stijging heeft wel gevolgen. Vooral in de vestiging in Doetinchem speelt het vraagstuk hoe we de aantallen mensen die naar ons toe komen nog goed kunnen accommoderen. De vernieuwing van het werk moet letterlijk een plek krijgen. We hopen hier in 2019 verder vorm aan te kunnen geven.

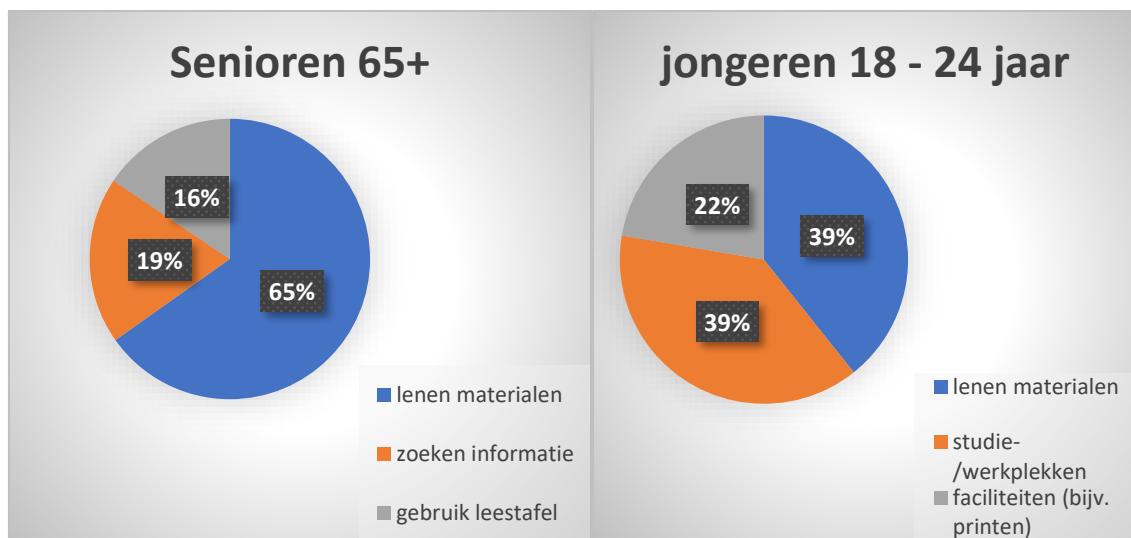

Ook in Bronckhorst heeft de vernieuwing van de bibliotheekfunctie een impuls gekregen. Hier is de gemeente opdrachtgever voor een traject dat The Alignment House samen met gemeente en bibliotheek heeft ingezet. (Foto Edwin van der Graaf)

Op basis van big data publieksonderzoek en een veertigtal gedegen kwalitatieve enquêtes is een beeld gevormd van de behoeften van de grote kernen. Daarna is in meerdere interactieve sessies gezocht naar gemeenschappelijke doelstellingen en relevante strategische partners. De uitkomsten van het onderzoek en de vervolgstappen worden in 2019 bekend.

Publieksonderzoek

De vernieuwing van de bibliotheekfunctie geven we vorm door voortdurend publieksonderzoek te doen. Via BiebPanel kunnen bibliotheekleden, maar ook niet-leden en bezoekers een aantal malen per jaar hun mening geven over allerlei zaken die spelen bij hun bibliotheek, zoals de collectie, de inrichting, dienstverlening en activiteiten. Landelijk nemen al meer dan 16.000 mensen vanuit bijna 90 bibliotheken deel. In 2018 zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd voor de Achterhoekse bibliotheken. We leren hieruit dat er grote verschillen zijn tussen de oudere doelgroep en jongeren om naar de bibliotheek te gaan:

De eisen die jongeren stellen aan de bibliotheek zijn op de volgende pagina weergegeven. Hieruit blijkt dat het niet eenvoudig is om de wensen van onze oudere leden te combineren met datgene wat voor jongeren belangrijk is.

JONGEREN VAN 18 T/M 24 JAAR IN DE BIBLIOTHEEK

Studieplekken zijn voor meer dan vier op de tien jongeren een reden om de bibliotheek te bezoeken. Bijna driekwart studeert of werkt weleens buitenshuis of buiten kantoor, of overweegt dit. De belangrijkste eisen die jongeren hebben aan studie-/werkplek zijn wifi, gratis toegankelijk zijn en voldoende plekken. Zeven op de tien bezoeken de bibliotheek bijna nooit; een kwart omdat zij het halen en terugbrengen van boeken veel gedoe vinden en 15% omdat zij het te duur vinden. Jongeren bedenken als leuke suggesties voor de bibliotheek een barrista, een boeken bezorgservice en studentenkorting.

Sociale media

De inzet van sociale media is niet meer weg te denken uit ons beleid. West-Achterhoek leverde in 2018 een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de landelijke formats voor de websites van bibliotheken door deel te nemen aan de werkgroep blue-print.

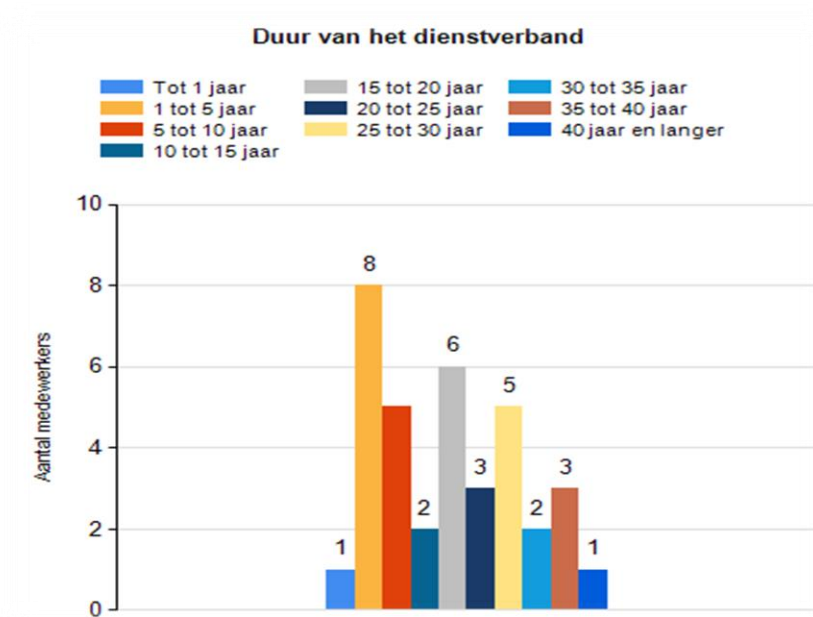
Het totaal aantal volgers⁴ op social media bedroeg in 2018 3.053. Het aantal bezoekers de website steeg van 76.224 naar 87.348 en het aantal mensen dat zich via bibliosshop opgaf voor een evenement of een kaartje kocht – nam toe van explosief toe van 1.567 naar 8.124.

⁴ Facebook, Instagram, Twitter, YouTube en Pinterest

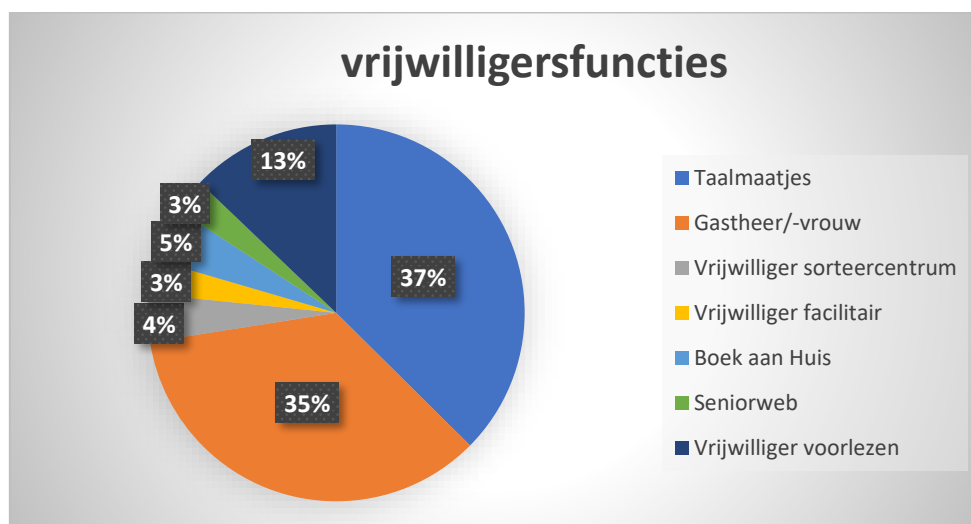
4. Algemeen overzicht

4.1 Personeel en vrijwilligers

In 2018 werken 36 medewerkers bij de bibliotheek, waarvan er vijf een aanstelling voor bepaalde tijd hadden. Het gaat om 20,3 fte. Het aantal contracturen is in 2018 afgenomen met 34,7 naar 729,3. Het aantal medewerkers is ten opzichte van 2017 met vier personen verminderd naar 36. Twee collega's gingen uit dienst, zij zijn nog niet vervangen in verband met het feit dat de organisatie zich eerst wil beraden over de vraag welke expertise er in de toekomst nodig is.

In totaal werken op 31 december jl. 170 vrijwilligers bij de bibliotheek, verdeeld over de volgende functies:

4.2 Externe vertrouwenspersoon

Ook in 2018 waren er geen meldingen ongewenste omgangsvormen bij de externe vertrouwenspersoon Sonja Tettero van Bureau Vertrouwenszaken.

4.3 Tot slot: *Trots en vol lof*

Het verslag van de bibliotheek West Achterhoek over 2018 vervult ons met trots. Er zijn zoveel activiteiten en projecten opgepakt om de samenleving van dienst te zijn, dat het je soms duizelt. Wat dat betreft lijkt onze huidige bibliotheek al lang niet meer op de bibliotheek van vroeger, waar alleen boeken werden uitgeleend *ter leering ende vermaeck* en waar je absolute stilte moest bewaren op straffe van een dodelijke blik van de strenge bibliothecaresse.

De huidige bibliotheek, althans de onze, is een moderne netwerkorganisatie, die van projecten en initiatieven aan elkaar hangt, zonder overigens de boeken van Olaf J. de Landell en Saskia Noort te vergeten. Want het uitlenen van (digitale) boeken om het leesplezier en de kunst van het lezen hoog te houden, blijft een van de kernactiviteiten.

Ook in 2018 hebben de medewerkers en de vrijwilligers zich weer voor de volle 100% ingezet om oud en jong op de een of andere manier aan het lezen te krijgen en te houden.

De wetenschap dat taalvaardigheid de motor is van alle ontwikkeling, is daarbij de drijfveer geweest. Daarnaast is onze bibliotheek een broedplaats voor allerlei (culturele) activiteiten, zoals Boek the Party, filmavonden en niet te vergeten de vele activiteiten om de digitale snelweg te leren kennen.

Dat het succes van al deze activiteiten te danken is aan de medewerkers en de vele vrijwilligers, staat als een paal boven water. Onze dank en bewondering daarvoor.

En uiteraard ook dank aan en bewondering voor onze bestuurder, Wieb Broekhuijsen.

In haar laatste blog schreef ze:

De bibliotheek leeft als nooit tevoren!

We hebben moeilijke jaren achter de rug. Mensen stelden ons de vraag waar het toch naartoe moest met de bieb. Als een Baron van Münchhausen hebben we ons de laatste jaren ontwikkeld. Niemand kon echt antwoord geven op de vraag die werd gesteld. Ja, natuurlijk wisten we wel dat we altijd van de volksverheffing zouden blijven. We zijn er om mensen te helpen zich verder te ontwikkelen. Maar hoe volksverheffing er in de 21e eeuw uit moest zien?

Samen met haar mensen slaagt Wieb er goed in om die rol te vervullen en vooraan te blijven lopen!

De raad van toezicht Bibliotheek West-Achterhoek,

Jannet te West, Hester de Feiter, Maarten Bauer en Maarten Hebels

Samenstelling:

Drie leden van de Raad van Toezicht namen in 2018 afscheid wegens het aflopen of het niet verlengen van hun zittingstermijn. Zij werden opgevolgd door de heer M. Bauer en mevrouw H. de Feiter, één vacature werd niet opgevuld. De nieuwe leden zijn gewonnen via advertenties in De Gelderlander, Indeed en via de website. De RvT vergaderde in 2018 vier maal.